

Výchovný program pre ŠKD

„Srdce na dlani“

Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským,
Nevädzová 3, 821 01 Bratislava

- 1 Identifikačné údaje
- 2 Poslanie školského klubu detí
- 3 Ciele výchovno-vzdelávacej práce
- 4 Materiálne, personálne a ekonomické podmienky
- 5 BOZP
- 6 Metódy a formy výchovnej práce
- 7 Obsah výchovnej práce
- 8 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia
- 9 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

1. Identifikačné údaje

Výchovný vzdelávací program pre ŠKD

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma – **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:	Špeciálna základná škola s vyuč. J. slov. a maď.
Názov školy:	Špeciálna základná škola s vyuč. J. slov. a maď.
Adresa:	Nevädzová 3, 821 01 Bratislava 2
IČO:	317 805 71
Riaditeľ školy:	PaedDr. Gabriela Chudá
Koordinátor pre tvorbu ŠVP:	PaedDr. Mária Barancová
Ďalšie kontakty:	02/ 43293500, 43 63 87 11

Zriaďovateľ:	Krajský školský úrad v Bratislave
Adresa:	Teplická 4, 831 01 Bratislava
Kontakty:	02/ 49 20 79 01
Rok, miesto vydania:	august 2009, Bratislava
Platnosť dokumentu od:	1.9.2009

Podpis riaditeľa školy

2. Poslanie ŠKD

Školský klub detí (ďalej ŠKD) je školské zariadenie, ktoré poskytuje priestor pre výchovu, vzdelávanie, relaxáciu, regeneráciu, kompenzáciu a socializáciu detí mentálne a viacnásobne postihnutých.

Náš školský klub ponúka:

- bezpečný a priateľský priestor,
- otvorenosť a toleranciu,
- nestresujúce, estetické prostredie,
- rozmanitý program,
- aktivity rozvíjajúce kreativitu,
- činnosti podporujúce tímovú prácu,
- podporu iniciatívy, nápaditosti a samostatnosti
- rozvoj prosociálneho správania a sociálnoemocionálnych zručností.

Školský klub sa usiluje o výchovu harmonicky rozvinutého človeka, vytváranie správnych vzorcov správania. Formou cielenej motivácie sa snaží zapojiť deti do všetkých činností. Vyšším poslaním je vytváranie návykov na účelné trávenie voľného času.

Činnosti ŠKD sú členené na 3 časti:

- odpočinková, relaxačná
- záujmová
- príprava na vyučovanie

Nedá sa medzi nimi jednoznačne viesť hranica, sú združované do blokov.

- Odpočinková a relaxačná časť – predstavuje dôležitú časť náplne voľného času pre deti mentálne a viacnásobne postihnuté z dôvodu rýchlej unaviteľnosti a problémov v koncentrácii a správaní, musí pre ne platiť princíp dobrovoľnosti.
Činnosti v tejto časti by mali byť psychicky a fyzicky nenáročné a majú slúžiť na odstránenie únavy. Sú zaraďované najčastejšie v 1. časti výchovnej činnosti každého dňa. Podľa situácie a zdravotného stavu žiakov môžu mať základný charakter voľných rozhovorov, hier a činností podľa záujmu, odpočinku na lôžku alebo koberci, prechádzky, počúvanie hudby, sledovanie televízie, cvičenie na fit loptách...
- Záujmová časť – je dôležitou súčasťou obsahu výchovy žiakov mimo vyučovania. Pri vytváraní hodnotovej orientácie človeka majú nezastupiteľnú

úlohu. Slúžia na uspokojovanie potrieb a na rozvíjanie záujmov a hlavne prosociálneho správania žiakov. Nosným programom tejto časti je Program tolerance a Second step – Srdce na dlani.

- Súčasťou programu ŠKD je aj príprava na vyučovanie, uskutočňovaná väčšinou formou didaktických hier a práce s encyklopédiami, časopismi alebo začleneným do iných väčšinou záujmových činností. Príprava na vyučovanie prebieha formou hrových programov na počítači, písomnou prípravou, čítaním textov a rozvoja sluchového a zrakového vnímania.
- Obed – rozvoj sebaobslužných prác, správneho stolovania, kultivovaného správania v jedálni, hygienických návykov a slušného správania.

3. Ciele výchovno - vzdelávacej práce

V ŠKD nie sú hlavnou súčasťou výchovnej práce vedomosti žiakov, ale sú to hlavne sociálne zručnosti a hry, pobyt vonku a trávenie voľného času. Nejde o školský výkon žiaka ale o kvalitu jeho sociálnych vzťahov k spolužiakom, vrstovníkom.

Výchovno-vzdelávací proces v ŠKD prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií každého jedinca. Cieľom je naviazať kontakt na základy položené v predškolskom vzdelávaní a vhodne dopĺňovať kompetencie získavané pri výchove v rodine a na vyučovaní v škole. Všetko je založené na priamych zážitkoch z činnosti družiny a prepojené s reálnymi životnými situáciami. Súbor znalostí, schopností a zručností slúži k vytváraniu postojov a hodnôt.

Kľúčové kompetencie v ŠKD:

1. Kompetencie k hravej činnosti
2. Kompetencie k správnym návykom relaxácie
3. Kompetencie zdvorilostnej komunikácie
4. Kompetencie prosociálneho správania
5. Kompetencie činnostné
6. Kompetencie k tráveniu voľného času

Kompetencie k učeniu:

- chcieť si plniť povinnosti,
- začatú prácu dokončiť,
- hodnotiť sami seba (svoje pokroky, nedostatky),
- dokážu oceniť prácu druhého

Kompetencie k riešeniu problémov:

- učiť rozpoznávať závažnosť problémov,
- učiť žiakov ako vyriešiť daný problém,
- rozlišujú správne a chybné riešenia,
- spontánne hľadajú nové riešenia,
- vedia obhájiť svoje postupy pri riešení problémov,
- dokážu uznať svoju chybu, dať prednosť vhodnejšiemu postupu, ospravedlniť sa,
- naučiť neklamať pri riešení problémov

Kompetencie komunikatívne:

- ovládajú reč, rozširuje si slovnú zásobu čítaním alebo počúvaním,
- začínajú kontakt primeraným pozdravom,
- používajú zdvorilostné frázy,
- rozlišujú spisovnú a hovorovú reč,
- aktívne počúvajú, neskáču druhému do reči,
- vhodne formulujú myšlienky, otázky aj odpovede,
- komunikujú bez ostychu,
- dokážu vyjadriť svoje pocity,
- nepoužívajú vulgarizmy.

Kompetencie sociálne a interpersonálne:

- vážia si sami seba, svoje zručnosti, ocenia prednosti druhých,
- uvedomujú si zodpovednosť svojho správania,
- rozpoznávajú vhodné a nevhodné správanie, vnímajú nespravodlivosť, agresivitu a šikanovanie,
- nevhodným spoločenským javom sa dokážu brániť, nehanbia sa požiadať o pomoc,

- majú prirodzený rešpekt ku starším,
- sú ohľaduplní, pomáhajú slabším, mladším, hendikepovaným, nie sú ľahostajní k problémom druhých,
- v skupine obhajujú svoj názor, ale vedia sa podriadiť aj väčšine,
- sú tolerantní.

Kompetencie činnostné:

- zúčastňujú sa plánovaných činností, slobodne si ich vyberajú na základe svojich schopností, zručností, riadia svoju činnosť a tiež ju hodnotia,
- spoluvytvárajú pravidlá spoločenského spolužitia, dodržia ich,
- vážia si výsledky práce druhých, zámerne ich nepoškodzujú,
- sú si vedomí, že majú svoje práva a povinnosti, ctia si práva druhých,
- k úlohám a povinnostiam pristupujú zodpovedne, prácu dokončia.

Kompetencie k tráveniu voľného času:

- rozlišujú vhodné a nevhodné ponuky k tráveniu voľného času,
- orientujú sa v možnostiach zmysluplného trávenia voľného času,
- rozvíjajú svoje záujmy individuálnych aj skupinových činnostiach,
- posilňujú svoje slabšie stránky s pomocou iných, rozvíjajú svoje nadanie,
- rozvíjajú schopnosť pracovať v kolektíve.

Každé dieťa je nezameniteľná individualita. K naplňovaniu jednotlivých kompetencií v plnej miere dochádza postupne, rôznym tempom, s ohľadom na zdravotný a psychický stav v priebehu celého výchovného cyklu.

4. Materiálne, personálne a ekonomické podmienky

Materiálne podmienky:

- školský klub nemá svoju miestnosť, činnosť prebieha po skončení vyučovania v jednotlivých triedach,

- hygienické zariadenia sú k dispozícii na rôznych podlažiach ako miestnosť školského klubu
- nábytok v učebni je vhodný, rozmiestnený tak, aby vyhovoval tak individuálnej ako aj skupinovej práci, priestory sú vybavené odpočinkovými kobercami a kútikmi
- prostredie je esteticky upravené, dotvárané vlastnoručnými výrobkami detí,
- dostatočné množstvo hier, kníh, skladačiek, výtvarný materiál a iné hračky sú uložené v skrinkách
- hračky a športový materiál pravidelne dopĺňame,
- v činnostiach detí sa využíva školský dvor s detskými preliezkami a priľahlé ihrisko neďaleko budovy školy.

Personálne podmienky:

- v školskom klube pracujú vychovávateľky podľa rozvrhu výchovnej činnosti,
- vytvárajú deťom bezpečné a komunikatívne prostredie,
- pripravujú pestrý výchovný program,
- podporujú dodržiavanie školského poriadku, upevňujú hygienické návyky,
- udržiujú kontakt s rodičmi,
- spolupracujú s inými inštitúciami.

Ekonomické podmienky:

- školský klub je súčasťou školy a je financovaný z rozpočtu školy
- rodičia prispievajú na činnosť ŠKD sumou mesačne (5 eur), zo sociálne slabších rodín prispievajú 2 Eura a podľa rozhodnutia riaditeľa školy môžu byť oslobodení od platenia poplatku za ŠKD
- finančné prostriedky sú čerpané z rozpočtu ŠKD v priebehu celého školského roka.

5. BOZP:

Školský klub berie zodpovednosť za bezpečnosť detí, za dodržiavanie hygienických podmienok a ochranu ich fyzického a duševného stavu v čase ich pobytu v klube.

Podmienky pre bezpečné pôsobenie:

- priestory ŠKD sú na najvyššom poschodí pavilónu C, na prízemí v pavilóne D
- všetky deti sú stravníkmi školskej jedálne, ktorá pripravuje obedy, vrátane nápojov, v ŠJ nie je WC, deti chodia na WC v doprovode vychovávateľiek, prípadne AU
- miestnosti ŠKD sú svetlé, vetrateľné, s tečúcou vodou,
- s pravidlami BOZP sú deti oboznámené spravidla vždy v prvý vyučovací deň a priebežne pred rôznymi akciami, poučenia sa zaznamenávajú do pedagogickej dokumentácie,
- pre deti je spracovaný Vnútorňý poriadok školy pre ŠKD, ktorý je na viditeľnom mieste v priestoroch ŠKD,
- v prípade úrazu je žiakom podaná prvá pomoc, v zložitých prípadoch je kontaktovaný rodič, prípadne lekár,
- školský klub je svojim prostredím ochrany pred násilím, šikanovaním a všetkými patologickými javmi,
- dôraz v ŠKD kladieme na rešpekt a naplňovanie potrieb jedinca.
- V prípade, ak dieťa nerešpektuje a neakceptuje príkazy vychovávateľa, vychovávateľ zaznamenáva tieto skutočnosti a oboznamuje vedenie školy a v spolupráci s vedením školy hľadajú riešenia pre bezpečnosť detí i pedagógov.
- Ak žiak svojvoľne opustí výchovnú skupinu a areál školy, vychovávateľ zapíše žiaka do Záznamu výchovnej činnosti a oznámi vedeniu školy.

6. Metódy a formy výchovnej práce:

Záujmové vzdelávanie, ktoré prebieha v našom ŠKD, prebieha predovšetkým vlastnou činnosťou detí, ich komunikáciou s okolím a získavaním vlastných skúseností. Všetko je založené na priamych zážitkoch z činnosti, vychádzajú čiastočne z individuálnej voľby, detskej zvedavosti, potreby zamestnávať sa a baviť sa s ostatnými.

Program je naplňovaný formou pravidelnej činnosti (individuálna, kolektívna, skupinová práca), ponukou odpočinkových a spontánnych aktivít.

Metódy používané pri spontánnej, neriadenej činnosti:

- pozorovanie, získavanie skúseností prežívaním,
- experimentovanie,
- hra, individuálna práca,
- vlastná tvorba, aktivizujúce hry,
- práca vo dvojici, v skupine, partnerská „výuka“,
- samostatné a skupinové riešenie problémov,
- hodnotenie, sebahodnotenie

Metódy používané pri riadenej činnosti:

- rozprávanie, dramatizácia, vychádzka,
- vyhľadávanie informácií, riešenie problémových situácií,
- rozhovor, diskusia, komunikácia v kruhu,
- prezentácia výsledkov a ďalšie...

Formy práce pri spontánnej činnosti:

1. odpočinok, čítanie kníh a časopisov,
2. tematické hry (domov, rodina, škola doprava...)
3. konštruktívne hry so stavebnicou,
4. stolné hry, skladanie obrázkov,
5. voľné kreslenie, omaľovávanky, doplňovačky,
6. dramatizácia rozprávky
7. počítačové hry a počítačové výukové programy

Formy práce pri činnosti riadenej:

- vychádzky s pozorovaním,
- technické práce s rôznymi druhmi materiálu,
- ročné práce s využitím rôznych výtvarných techník,

- besedy,
- práce s knihou,
- súťaživé hry, didaktické hry,
- hudobne pohybové hry,
- TV chvíľky,
- športové hry,
- výukové programy na PC.

Oživením výchovného programu v ŠKD sú príležitostné akcie a projekty, ktoré nie sú zahrnuté do týždennej skladby činností.

Súčasťou programu je aj príprava na vyučovanie.

Pri všetkých týchto aktivitách sú rešpektované požiadavky na voľný čas dieťaťa:

- požiadavka pedagogického ovplyvňovania voľného času, keď vychovávateľka navodzuje a motivuje činnosť a oceňuje výkony detí,
- požiadavka dobrovoľnosti, keď sa dieťa zapojí do jemu primeranej činnosti na základe vlastného záujmu a dobrej motivácie,
- požiadavka záujmovosti, s prvkami pestrosti,
- požiadavka aktivity, kde je činnosť volená tak, aby v nich mohli byť úspešné všetky deti, aby sa čiastočne zúčastňovali na tvorbe a príprave činnosti, na ich realizácií aj hodnotení,
- požiadavka citlivosti, ktorá závisí na prežívaní kladných emócií v priebehu aj po hodnotení ukončenej činnosti,
- požiadavka seberealizácie, lebo činnosťou dieťa objavuje svoje dobré stránky, ak je jeho snaha a výsledky jeho práce kladne hodnotené okolím.

7. Obsah výchovnej práce:

Obsah výchovnej práce nadväzuje na výuku v škole, rozvíja, prehľbuje a upevňuje vedomosti.

Deti sa snažia objavovať veci z iného uhla pohľadu, získané vedomosti analyzovať, dávať ich do súvislostí, riešiť nové situácie, problémy:

- získavajú zručnosti a návyky, základy komunikácie,
- rozvíjajú poznanie, že aj keď sme odlišní, musíme si rozumieť,

- máme svoje práva ale aj povinnosti,
- osvojujú si pravidlá spoločenského správania,
- pracujú v kolektíve, mladší sa učia od starších,
- rozvíjajú svoje vnútorné kvality,
- budujú si hodnotový systém,
- pestujú zdravý životný štýl.

V programe ŠKD je uplatňovaný integrovaný prístup plánovanej činnosti, námety sú združované do tematických blokov (konkrétne v Tematickom pláne ŠKD) – vid' príloha č. 3

8. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia:

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

- Hodnotenie žiakov
- Hodnotenie pedagogických zamestnancov
- Hodnotenie školy

Hodnotenie výchovných výsledkov práce žiakov

Cieľom hodnotenia výsledkov žiakov v školskom klube je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Zabezpečuje harmonickú organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších školských aktivít. Na hodnotenie pedagogických pracovníkov školského klubu budeme používať tieto metódy:

- Pozorovanie (hospitácie).
- Rozhovor.
- Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomné hodnotenie učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)

Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia ŠKD je, aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené. A preto, aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Pravidelne monitorujeme:

- Podmienky na výchovu
- Spokojnosť s vychovávateľkami
- Prostredie – klíma školy
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky pre žiakov a rodičov
- SWOT analýza

9. Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov:

Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov (ďalej len „ĎVPZ“) má veľký dopad na celkovú úroveň kvality výchovno-vzdelávacieho procesu. Podrobný a konkrétny plán ĎVPZ je súčasťou ročného plánu školy.

Tento systém má tieto ciele:

- Uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov.
- Motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.

- Zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP, tvorba štandardov, tvorba pedagogickej dokumentácie (pokiaľ bude v platnosti v dobiehajúcich ročníkoch), atď.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
- Sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

ĎV v súlade s platnou legislatívou by malo rešpektovať tieto princípy:

- Ďalšie vzdelávanie je právom i povinnosťou každého pedagogického a odborného zamestnanca školy.
- Každý pedagogický i odborný zamestnanec školy má mať možnosť ďalšieho vzdelávania za rovnakých podmienok.